

OBAVIJEST ENERGETSKIM SUBJEKTIMA NA PLINSKOM TRŽIŠTU

Donesena je nova Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina i Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina

15. srpnja 2020. – Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije (HERA) na 15. sjednici održanoj 8. srpnja 2020. donijelo je novu [Metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina](#) (dalje: Metodologija za transport plina) i [Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina](#) (dalje: Izmjene i dopune Metodologije za UPP).

METODOLOGIJA UTVRĐIVANJA IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA TRANSPORT PLINA

Prvenstveni razlog donošenja nove Metodologije za transport plina je provedba *Uredbe Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin* (Tekst značajan za EGP SL L 72/29) (Uredba NC TAR). Osnovni cilj Uredbe NC TAR je uspostaviti ujednačena pravila o načinu utvrđivanja i strukturi tarifa za transport plina, radi integracije plinskog tržišta i promicanja međusobnog povezivanja plinskih sustava te unaprjeđenja sigurnosti opskrbe plinom na EU razini. Donošenju nove Metodologije za transport plina prethodilo je donošenje *Odluke o elementima metodologije za utvrđivanje referentne cijene plinskih transportnih usluga* (NC TAR Odluka) i *Odluke o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima u skladu s Uredbom NC TAR*. Navedene odluke donesene su 23. svibnja 2019., a nakon provedenog javnog savjetovanja.

Nova Metodologija za transport plina, osim elemenata o kojima su donesene NC TAR Odluka i Odluka o popustima, množiteljima i sezonskim faktorima, uključuje i izmjene kojima se unaprjeđuje i usklađuje regulatorni okvir djelatnosti transporta plina, a s ciljem donošenja primjenjivih iznosa tarifnih stavki za transport plina počevši od **trećeg regulacijskog razdoblja koje započinje 1. siječnja 2021. godine.**

Koje su najvažnije izmjene elemenata nove Metodologije za transport plina, a u odnosu na elemente prethodno važeće Metodologije?

- 1) Transportne **tarife temelje se isključivo na ugovorenom kapacitetu**, odnosno **ukida se tarifna stavka za količinu plina** na izlazima iz transportnog sustava, a na koju se u prvom i drugom regulacijskom razdoblju raspoređivalo 10% dozvoljenog prihoda operatora transportnog sustava – Plinacro d.o.o.
- 2) Omjer **raspodjele dozvoljenog prihoda** operatora transportnog sustava koji se ostvaruje na ulazima i izlazima transportnog sustava **mijenja se iz 70:30 u 60:40.**
- 3) Mijenjaju se iznosi popusta (koeficijentata sigurnosti) za izračun referentnih cijena, odnosno tarifa za pojedine ulazne i izlazne točke transportnog sustava, i to na način da **se ukidaju popusti**

za ulaz iz proizvodnje i za izlaz u Hrvatskoj, zato što takvi popusti nisu dozvoljeni Uredbom NC TAR. Istodobno, u okvirima dozvoljenih popusta, **popust na tarifu za ulaz iz terminala za UPP povećan je s 10% na 15%** radi poticanja korištenja terminala te postizanja dugoročne sigurnosti opskrbe plinom. Također, **popusti na tarife za sustav skladišta plina** zadržani su na istim razinama te iznose **90%** za ulaz iz skladišta plina i **100%** za izlaz u skladište plina, čime se uzima u obzir doprinos koji infrastruktura skladišta ima za fleksibilnost sustava i sigurnost opskrbe.

- 4) **Smanjuje se cijena zakupa kratkoročnih kapaciteta transportnog sustava** - na tromjesečnoj, mjesečnoj, dnevnoj i unutardnevnoj osnovi - u odnosu na prethodno važeću Metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, broj 48/18 i 58/18), i to **prosječno za 13%**. Time se omogućuje povoljniji zakup kratkoročnih kapaciteta, dok se uz preduvjet optimiranja rezervacije potrebnih kapaciteta u skladu s individualnim portfeljem kupaca, ujedno potiče efikasno korištenje kapaciteta transportnog sustava te omogućuje manje financijsko opterećenje korisnika transportnog sustava.
- 5) Naknada za korištenje kapaciteta transportnog sustava iznad ugovorenog kapaciteta (**prekoračenje**) obračunava se primjenom rezervne cijene za **dnevni kapacitetni proizvod uvećane za 10%, umjesto dosadašnjih 30%**, pri čemu se **ukida dozvoljeno prekoračenje iznad ugovorenog kapaciteta**.
- 6) Propisuju se odredbe povezane s **utvrđivanjem, donošenjem i administracijom naknade za sigurnost opskrbe** iz Zakona o terminalu za UPP („Narodne novine“, broj 57/18).
- 7) Propisuju se odredbe za slučaj **povećane otpreme prirodnog plina u transportni sustav iz terminala za UPP** kada korisnik ugovara potreban dodatni kapacitet ulaza u transportni sustav radi količine pretovarenog UPP-a koja je veća od standardne količine tereta.
- 8) S obzirom da je planirani početak komercijalnog rada terminala za UPP siječanj 2021., novom Metodologijom za transport plina se propisuje pogodnost u smislu **povoljnije naknade za ugovaranje tromjesečnih kapacitetnih proizvoda na ulazu iz terminala za UPP u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2021.**
- 9) Trajanje drugog regulacijskog razdoblja se skraćuje na razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2020., a **treće regulacijsko razdoblje traje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2025.**

Od kada se počinju primjenjivati odredbe nove Metodologije za transport plina?

Nova Metodologija za transport plina **stupa na snagu** osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, odnosno **18. srpnja 2020.**

HERA će u prosincu 2020., temeljem odredbi nove Metodologije za transport plina, utvrditi iznose tarifnih stavki za treće regulacijsko razdoblje 2021.-2025., a objaviti ih najkasnije deset dana prije početka regulacijskog razdoblja. **Primjena svih odredbi nove Metodologije za transport plina započinje 1. siječnja 2021.**

Do dana stupanja na snagu odluke o iznosu tarifnih stavki za transport plina prema odredbama nove Metodologije, u primjeni će i nadalje biti važeće tarifne stavke prema Odluci o iznosu tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, broj 124/19), kao i način izračuna primjenjivih cijena za

ugovorene negodišnje kapacitetne proizvode te sam obračun naknade za korištenje transportnog sustava.

NC TAR Odlukom su tijekom 2019. godine doneseni indikativni iznosi referentnih cijena, odnosno tarifnih stavki za godišnje standardne kapacitetne proizvode (indikativne tarife). Hoće li konačni iznosi tarifnih stavki prema novoj Metodologiji za transport plina biti jednaki indikativnim iznosima?

Indikativne tarife za razdoblje 2021.-2026. izračunate su primjenom elemenata metodologije prema NC TAR Odluci te su objavljene kao orijentacijski i neobvezujući iznosi tarifnih stavki.

Obzirom da su u međuvremenu djelomično izmijenjeni ulazni parametri na kojima se temelji izračun dozvoljenog prihoda za treće regulacijsko razdoblje, u dijelu novih investicija u transportni sustav, te da su kapaciteti terminala za UPP ugovoreni u većim iznosima od rezultata prvotno provedenog *Open Season* obvezujućeg postupka zakupa kapaciteta, a koji su korišteni za izračun indikativnih tarifa, **izvjesno je da iznosi tarifnih stavki za transport plina neće biti jednaki indikativnim iznosima.**

Iznos odstupanja uvelike će ovisiti o rezultatima ugovaranja godišnjih kapaciteta transportnog sustava za plinsku godinu 2020./2021. te planu ugovaranja negodišnjih kapacitetnih proizvoda, a koji će HERA-i biti poznati **nakon 15. kolovoza**, kada je novom Metodologijom predviđeno **podnošenje zahtjeva za određivanje iznosa tarifnih stavki** za transport plina za naredno regulacijsko razdoblje od strane operatora.

Koliki će utjecaj na trošak transporta plina imati donošenje nove Metodologije za transport plina iz perspektive korisnika transportnog sustava i krajnjih kupaca plina?

Imajući u vidu prethodno obrazložene promjene elemenata za izračun konačnih iznosa tarifnih stavki, **promjenu troška transporta plina za korisnike u 2021. u odnosu na 2020. godinu HERA će moći konačno utvrditi temeljem zaprimljenog zahtjeva za određivanje iznosa tarifnih stavki od strane operatora.** Pri tome će način na koji će energetske subjekti ugovarati kapacitete transportnog sustava, a posebno kapacitete na ulazu iz terminala za UPP kada isti započnu s komercijalnim radom i kapacitete na izlazu prema susjednim državama, imati važan utjecaj na kretanje troška transporta plina u narednom regulacijskom razdoblju.

IZMJENE I DOPUNE METODOLOGIJE UTVRĐIVANJA IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA PRIHVAT I OTPREMU UKAPLJENOG PRIRODNOG PLINA

Projekt terminala za ukapljeni prirodni plin na otoku Krku strateški je investicijski projekt Republike Hrvatske i Europske unije, ocijenjen od strane Vlade RH i Europske komisije kao važan čimbenik u diversifikaciji opskrbe prirodnim plinom, kao i u povećavanju sigurnosti opskrbe prirodnim plinom u EU.

HERA je, sukladno odredbama Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18), u svibnju 2018. donijela trenutno važeću Metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvat i otpremu ukapljenog prirodnog plina („Narodne novine“, broj 48/18) (dalje: važeća Metodologija za UPP).

Skupština društva LNG Hrvatska d.o.o. je 31. siječnja 2019., nakon provedenog *Open Season* obvezujućeg postupka zakupa kapaciteta, usvojila konačnu investicijsku odluku o realizaciji projekta plutajućeg terminala za UPP na otoku Krku, čime su nakon osiguravanja financijskog okvira projekta, ostvareni svi preduvjeti za početak izgradnje terminala za UPP.

S obzirom na navedene okolnosti te dodatno i stupanje na snagu Zakona o terminalu za UPP, ukazala se potreba za izmjenama i dopunama važeće Metodologije za UPP.

Koje su najvažniji elementi Izmjena i dopuna Metodologije za UPP, a u odnosu na važeću Metodologiju za UPP?

- 1) **Ukidaju se popusti** na tarifne stavke za prihvat i otpremu UPP-a za **dugoročni zakup kapaciteta i značajne godišnje količine otpreme prirodnog plina iz terminala za UPP**, a s obzirom da u provedenom *Open Season* obvezujućem postupku zakupa kapaciteta nisu zakupljene značajne godišnje količine otpreme na duže razdoblje.
- 2) Propisuju se odredbe za slučaj **pretovara količine UPP-a veće od standardne količine tereta**, a kako bi postupak pretovara bio završen u dopuštenom vremenu stajanja broda.
- 3) Brišu se odredbe o propisanom **očekivanom vijeku uporabe** dugotrajne materijalne imovine iz kategorije **postrojenja i opreme**, a kako bi operator u skladu s odredbama računovodstvenih standarda i poreznih propisa te dostupnoj poslovnoj praksi, utvrdio realan korisni vijek uporabe za navedenu kategoriju imovine.
- 4) Mijenjaju se odredbe **regulatornog računa i preduvjeta za uspostavu regulatornog računa**, kako bi se operatoru terminala za UPP omogućila nadoknada prihoda različitom dinamikom od nadoknade dozvoljenih prihoda koja bi proizašla bez primjene regulatornog računa, a s ciljem uspostavljanja stabilnih i konkurentnih iznosa tarifnih stavki tijekom cjelokupnog razdoblja za koje se uspostavlja regulatorni račun.
- 5) Propisuju se odredbe povezane s **naknadom za sigurnost opskrbe iz članka 12. Zakona o terminalu za UPP**, kojima se definiraju kriteriji i postupak za određivanja naknade za sigurnost opskrbe u slučaju kada je očekivani prihod operatora terminala za UPP niži od planiranog dozvoljenog prihoda utvrđenog odlukom HERA-e, a uslijed nižeg zakupa kapaciteta terminala za UPP od planiranog.
- 6) Trajanje **prvog regulacijskog razdoblja u djelatnosti upravljanja terminalom za UPP** utvrđuje se kao razdoblje **od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2025.**, a povezano s planiranim početkom komercijalnog rada terminala za UPP.

Od kada se počinju primjenjivati odredbe Izmjena i dopuna Metodologije za UPP?

Izmjene i dopune Metodologije za UPP **stupaju na snagu** osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, odnosno **18. srpnja 2020.**

Zahtjev za određivanje iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu UPP-a za prvo regulacijsko razdoblje, prema izmjenama i dopunama Metodologije za UPP, operator je dužan podnijeti najkasnije do 15. rujna 2020.

Odlukom o indikativnim iznosima tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina („Narodne novine“, broj 56/18) doneseni su indikativni iznosi za razdoblje 2021. – 2040. prema četiri različita scenarija. Hoće li konačni iznosi tarifnih stavki prema izmjenama i dopunama Metodologije za UPP biti jednaki indikativnim iznosima?

Obzirom da su u međuvremenu kapaciteti terminala za UPP ugovoreni u značajno većim iznosima od rezultata prvotno provedenog *Open Season* obvezujućeg postupka zakupa kapaciteta, a koji su korišteni za izračun indikativnih tarifa, **izvjesno je da će konačni iznosi tarifnih stavki biti niži od indikativnih iznosa.**

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA